

โครงสร้างภาษีอากรของประเทศไทย

ก่อนที่จะศึกษาดังภาษีมรดกและภาษีการให้ ควรจะทำความเข้าใจถึงโครงสร้างของภาษีอากรของประเทศไทยเสียก่อนว่า โครงสร้างของระบบภาษีอากรที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเป็นอย่างไร มีข้อบกพร่องในส่วนไหน สมควรจะได้รับ การแก้ไขอย่างไร ทั้งนี้ก็เพื่อให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของภาษีมรดกและภาษีการให้ได้ดียิ่งขึ้น

๒.๑ วิวัฒนาการระบบภาษีอากร

การจัดเก็บภาษีอากรเป็นที่มาของรายได้ที่เกาแก่และจำเป็นต่อประเทศชาติ ประเทศไทยมีการจัดเก็บภาษีมรดกตั้งแต่สมัยโบราณ ในระยะเริ่มแรกนั้นรัฐหารายได้โดยการรับบริจาคจากประชาชน ซึ่งก็เพียงพอถึงงบประมาณรายจ่ายที่ยังอยู่ในขอบเขตจำกัด ต่อมา การบริจาคมนี้ไม่สอดคล้องกับรายจ่ายซึ่งเพิ่มขึ้น จึงจำเป็นต้องใช้วิธีเรียกรายได้จากประชาชนนอกเหนือจากการบริจาค โดยให้บริการตอบแทนแก่ผู้ช่วยเหลือทางการเงินแก่รัฐ เมื่อรัฐบาลจำเป็นต้องมีงบประมาณรายจ่ายเพิ่มขึ้นอีก จึงใช้วิธีเรียกเก็บเงินจากประชาชนโดยตรง และให้ถือว่าเป็นหน้าที่ของพลเมืองทุกคนที่จะต้องเสียสละเพื่อชาติ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม และไม่มีบริการตอบแทนโดยตรงแต่อย่างใด แต่ก็ยังมีใด้บัญญัติเป็นกฎหมายออกมาบังคับ เพียงแต่กำหนดให้เป็นหน้าที่ของประชาชนที่จะต้องเสียภาษีเท่านั้น

ต่อมา ขอบข่ายการบริหารงานของรัฐบาลกว้างขวางออกไป งบประมาณรายจ่ายเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว เงินที่เรียกเก็บจากประชาชนไม่เพียงพอแก่การขยายงานของประเทศ รัฐบาลจึงจำเป็นต้องออกกฎหมายบังคับเรียกเก็บเงิน เรียกว่า เงินภาษีอากร ซึ่งนับแต่เริ่มออกกฎหมายภาษีอากรมาจนถึงปัจจุบัน ระบบภาษีอากรในประเทศไทยได้มีวิวัฒนาการหลายด้าน ดังนี้

๑ ขจร สารุพันธ์, การภาษีอากร, คำบรรยาย คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กทม., ๒๕๑๓, หน้า ๓

- ๑) รายได้จากภาษีอากรในระยะแรกน้อยกว่ารายได้ประเภทอื่น ๆ เช่น การบริจจาค การเรียโร ค้าธรรมเนียม และอื่น ๆ ต่อมารายได้จากภาษีอากรเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ จนถึงปัจจุบันนี้ รายได้จากภาษีอากรเป็นรายได้สูงสุด เมื่อเทียบกับรายได้อื่น ๆ
- ๒) ในระยะแรกรัฐบาลเรียกเก็บภาษีจากรฐานภาษีเพียงไม่กี่อย่าง เช่น เก็บจากสินค้า ซึ่งเราเรียกว่า 징กอบ หรือเก็บจากกิจการที่ทำมาหาได้ เช่น อากรคานา อากรสวน เป็นต้น แต่ในปัจจุบันฐานภาษีขยายกว้างขึ้นมาก โดยเรียกเก็บทั้งจากทรัพย์สิน รายได้ และการบริโภค
- ๓) อัตราภาษี เริ่มแรกเรียกเก็บในอัตราดอยหลัง (Regressive Rate) ต่อมา เป็นอัตราคงที่ (Proportional Rate) และในปัจจุบันมีการเรียกเก็บในอัตราก้าวหน้า (Progressive Rate) สำหรับภาษีเงินได้
- ๔) หน่วยราชการในการจัดเก็บขยายจากแผนกเป็นกอง และเป็นกรม ตามลำดับ
- ๕) จำนวนประชาชนผู้เสียภาษีเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ในปัจจุบันประชาชนทุกคนจะต้องเสียภาษีให้แก่รัฐบาล ในจำนวนมากน้อยต่างกันไปตามอัตราส่วนของรายได้และการบริโภค
- ๖) วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีอากร สมัยก่อนมุ่งหารายได้เข้ารัฐเพียงอย่างเดียว ในปัจจุบัน รัฐใช้ภาษีอากรเป็นเครื่องมือในการควบคุมภาวะเศรษฐกิจและสังคมด้วย

แม้ว่าระบบภาษีอากรของประเทศไทย จะได้เริ่มต้นและวิวัฒนาการมาช้านาน แต่ก็มีใ้ความหมายว่าระบบที่ใช้อยู่ในปัจจุบันจะเป็นระบบที่สมบูรณ์และดีที่สุด โครงสร้างของระบบภาษีอากรยังจะต้องได้รับการปรับปรุง เช่นเดียวกับวิธีการบริหารจัดการเก็บของรัฐ และวิธีการให้ประชาชนตระหนักในหน้าที่ของตน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒.๒ โครงสร้างของระบบภาษีอากร

ในการจัดเก็บภาษีอากร ถ้าจะถือหลักความยุติธรรมแล้ว จะต้องจัดเก็บตามความสามารถในการเสียภาษี ซึ่งเครื่องวัดความสามารถในการเสียภาษีของแต่ละบุคคล ได้แก่ ทรัพย์สิน รายได้และรายจ่าย ดังนั้น ถ้าจะถือความสามารถในการเสียภาษีหรือฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคลเป็นเกณฑ์ ภาษีอากรของไทยอาจจำแนกได้เป็น ๓ ประเภท คือ^๒

๒ เจริญ ชุตติมานนท์, "การดมของวางในสังคม", สรรพากรสารสิน, ปีที่ ๒๒ เล่มที่ ๕ ประจำเดือน กันยายน - ตุลาคม ๒๕๑๘, บริษัทพิมพ์ จำกัด, กทม., ๒๕๑๘, หน้า ๖๒

- ๑) ภาษีที่ถือ "รายได้" (Income) ของบุคคลเป็นเกณฑ์ ได้แก่ ภาษีเงินได้
- ๒) ภาษีที่ถือ "ทรัพย์สิน" (Wealth) ของบุคคลเป็นเกณฑ์ ได้แก่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีบำรุงท้องที่
- ๓) ภาษีที่ถือ "รายจ่ายเพื่อบริโภค" (Consumption expenditures) ของบุคคลเป็นเกณฑ์ ได้แก่ ภาษีการค้า ภาษีสรรพสามิต และ อากรสุรกากร

หากถือเอาความสามารถในการผลัดภาระภาษีเป็นเกณฑ์ ภาษีอากรของไทยอาจแยกออกได้เป็น

- ๑) ภาษีทางตรง (Direct Tax) เป็นภาษีที่ผู้เสียภาษีสามารถผลัดภาระให้กับบุคคลอื่นได้ยาก ฐานภาษีได้แก่รายได้และทรัพย์สิน อัตราภาษีเป็นอัตราก้าวหน้า (Progressive Rate) ซึ่งสอดคล้องกับหลักความสามารถ (Ability to Pay) อันเป็นหลักภาษีที่ยอมรับกันว่ามีความยุติธรรมกว่าหลักอื่น ภาษีทางตรงจึงเป็นภาษีที่ช่วยกระจายภาระภาษีให้ เป็นไปตามหลักความยุติธรรมมากขึ้น การผลัดภาระภาษีซึ่งทำได้ยาก ทำให้ทราบว่าใครเป็นผู้รับภาระ เพราะผู้รับภาระกับผู้ชำระภาษีเป็นบุคคลเดียวกัน ผู้เสียภาษีจะทราบจำนวนแน่นอนของเงินภาษีที่จ่ายให้แก่รัฐบาล ทำให้เกิดความสนใจต่อผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้จ่ายเงินของรัฐบาล

ภาษีทางตรง อาจมีข้อเสียอยู่บ้างเกี่ยวกับความสิ้นเปลืองของค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บ เพราะต้องติดต่อกับประชาชนผู้เสียภาษีโดยตรงเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้น ประชาชนเมื่อทราบภาระภาษีที่แท้จริงของตน อาจหาทางหลบเลี่ยงภาษีด้วยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งทำให้ยุ่งยากแก่การป้องกันและแก้ไข ภาษีทางตรงที่จัดเก็บในประเทศไทยในปัจจุบันได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีโรงเรือนและที่ดิน และ ภาษีบำรุงท้องที่

- ๒) ภาษีทางอ้อม (Indirect Tax) มีลักษณะตรงกันข้ามกับภาษีทางตรง คือ ผู้เสียภาษีสามารถผลัดภาระไปให้แก่บุคคลอื่นได้ง่าย ภาษีทางอ้อมมุ่งเก็บจากการบริโภคเป็นฐาน ดังนั้น ภาระภาษีจึงตกอยู่กับผู้บริโภคเป็นส่วนใหญ่ การเก็บภาษีจากการ

บริโภคหรือคนยากจนนั้น ถือว่าซัดกับหลัก Ability to Pay นอกจากนั้น ภาษีทางอ้อมทำให้ไม่ทราบแน่นอนว่าใครเป็นผู้จ่าย และเป็นจำนวนเท่าใด การไม่ทราบว่าภาระภาษีตกอยู่กับใคร ในจำนวนเท่าใด ย่อมไม่สามารถจะแบ่งภาระภาษีให้แก่ประชาชนโดยยุติธรรมได้ ประชาชนบางคนก็อาจคิดว่าตนไม่ได้จ่ายภาษี และได้รับบริการจากรัฐแต่ฝ่ายเดียว จึงทำให้ไม่สนใจในการบริหารงานและการใช้จ่ายของรัฐ

อย่างไรก็ตาม ผลดีของภาษีทางอ้อมก็มีอยู่ เช่น ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจ เพราะการเก็บภาษีจากสินค้าบริโภค ทำให้สินค้าแพงขึ้น ประชาชนอาจเลิกบริโภคสินค้าประเภทนั้นเพื่อทำให้มีการออมและการลงทุนเพิ่มขึ้น และยังเหมาะสมสำหรับประเทศที่ประชาชนขาดความรู้เรื่องภาษีอากร หรือยังมีจิตใจเสียสละไม่เพียงพอ เพราะภาษีทางอ้อมทำให้ไม่รู้ลึกถึงภาระภาษีที่ตนต้องรับ

คงได้กล่าวแล้วว่า ปัจจุบันรายได้ส่วนใหญ่ของประเทศมาจากภาษีอากร แม้การจกเก็บจะได้เพิ่มขึ้นทุกปี แต่เนื่องจากขอบเขตการค้า เนินงานและการพัฒนาของประเทศ ไคขยายไปอย่างกว้างขวาง ดังนั้น งบประมาณรายจ่ายที่รัฐบาลตั้งไว้จึงสูงกว่ารายได้เสมอ ซึ่งส่วนที่เกินนี้ รัฐบาลได้หามาจากแหล่งเงินกู้และเงินคงคลัง คงจะแสดงการจกสรรเงินรายรับของรัฐบาล เพื่อให้พอดีกับงบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๓ -

ตารางที่ ๑

รายรับจำแนกตามประเภทประจำปีงบประมาณ ๒๕๑๓ - ๒๕๒๐

หน่วย : ล้านบาท

ประเภทรายรับ	๒๕๑๓	๒๕๑๔	๒๕๑๕	๒๕๑๖	๒๕๑๗	๒๕๑๘	๒๕๑๙	๒๕๒๐
เป็นอากร	๑๓,๘๘๘.๐	๑๘,๒๖๔.๑	๒๐,๑๘๘.๓	๒๔,๑๔๓.๘	๓๓,๑๑๑.๔	๓๓,๘๕๖.๐	๔๑,๖๓๒.๒	๔๖,๑๓๑.๙
การขายทรัพย์สิน	-	-	-	-	-	-	-	-
หลักทรัพย์	-	-	-	-	๘๖.๒	๑๒๒.๕	๖๔๕.๒	๑๕๑.๕
บริการ	๔๓๐.๓	๔๖๓.๖	๖๔๘.๙	๖๕๔.๒	๖๐๕.๘	๖๓๓.๘	๓๖๑.๕	๓๙๑.๙
พาณิชย์	๖๑๓.๕	๓๘๓.๘	๘๒๖.๙	๘๙๒.๒	๙๖๑.๖	๑,๘๓๕.๕	๒,๑๑๓.๕	๑,๔๕๐.๓
อื่น	๑,๐๙๐.๔	๙๙๓.๓	๙๒๒.๙	๑,๓๓๕.๒	๑,๓๑๘.๓	๑,๔๐๑.๒	๑,๔๘๐.๑	๑,๙๔๔.๘
รายได้	๒๐,๑๓๒.๖	๒๐,๕๑๒.๘	๒๒,๕๘๓.๐	๒๓,๐๖๕.๔	๔๐,๐๘๓.๓	๓๓,๘๘๒.๐	๔๖,๖๓๖.๕	๕๐,๔๓๐.๐
เงิน	๓,๓๓๔.๙	๕,๐๕๘.๓	๕,๓๕๓.๘	๖,๓๕๐.๐	๓,๘๕๒.๓	๖,๑๑๐.๐	๑๒,๐๙๕.๐	๑๓,๓๓๐.๐
คลัง	-	-	-	-	-	-	๑,๘๘๐.๐	๕,๕๙๐.๐
	๒๓,๘๖๓.๕	๒๕,๕๗๑.๑	๒๘,๓๔๐.๘	๓๓,๘๑๕.๔	๔๓,๙๓๕.๖	๔๓,๙๙๒.๐	๖๐,๖๑๑.๕	๖๘,๓๕๐.๐

หมายเหตุ : ตัวเลขปีงบประมาณ ๒๕๑๓ - ๒๕๑๘ เป็นตัวเลขรายรับจริงนำส่งคลัง
 ตัวเลขปีงบประมาณ ๒๕๑๙ เป็นตัวเลขประมาณการปรับปรุง
 ตัวเลขปีงบประมาณ ๒๕๒๐ เป็นตัวเลขประมาณการ

ที่มา : สำนักงานประมาณและกรมสรรพากร

ตารางที่ ๒

รายรับจำแนกตามประเภทประจำปีงบประมาณ ๒๕๑๓ - ๒๕๒๐
(แสดงเป็น %)

ประเภทรายรับ	๒๕๑๓	๒๕๑๔	๒๕๑๕	๒๕๑๖	๒๕๑๗	๒๕๑๘	๒๕๑๙	๒๕๒๐
รายได้								
๑. ภาษีอากร	๗๕.๔	๗๑.๔	๗๑.๒	๗๑.๔	๘๔.๕	๗๖.๙	๖๘.๗	๖๗.๑
๒. งบการขายทรัพย์สิน และหลักทรัพย์	-	-	-	-	๐.๒	๐.๓	๑.๑	๐.๒
๓. การขายบริการ	๑.๘	๑.๘	๒.๓	๑.๙	๑.๔	๑.๕	๑.๓	๑.๒
๔. รัฐพาณิชย์	๒.๖	๓.๑	๒.๙	๒.๖	๒.๒	๔.๒	๓.๕	๒.๑
๕. รายได้อื่น	๔.๖	๓.๙	๓.๓	๔.๑	๓.๐	๓.๒	๒.๔	๒.๘
รวมรายได้	๘๔.๔	๘๐.๒	๗๙.๗	๘๐.๐	๙๑.๓	๘๖.๑	๗๗.๐	๗๓.๔
เงินกู้	๑๕.๖	๑๙.๘	๒๐.๓	๒๐.๐	๘.๗	๑๓.๙	๑๙.๙	๑๙.๙
เงินคงคลัง	-	-	-	-	-	-	๓.๑	๖.๗
รวมรายรับ	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐

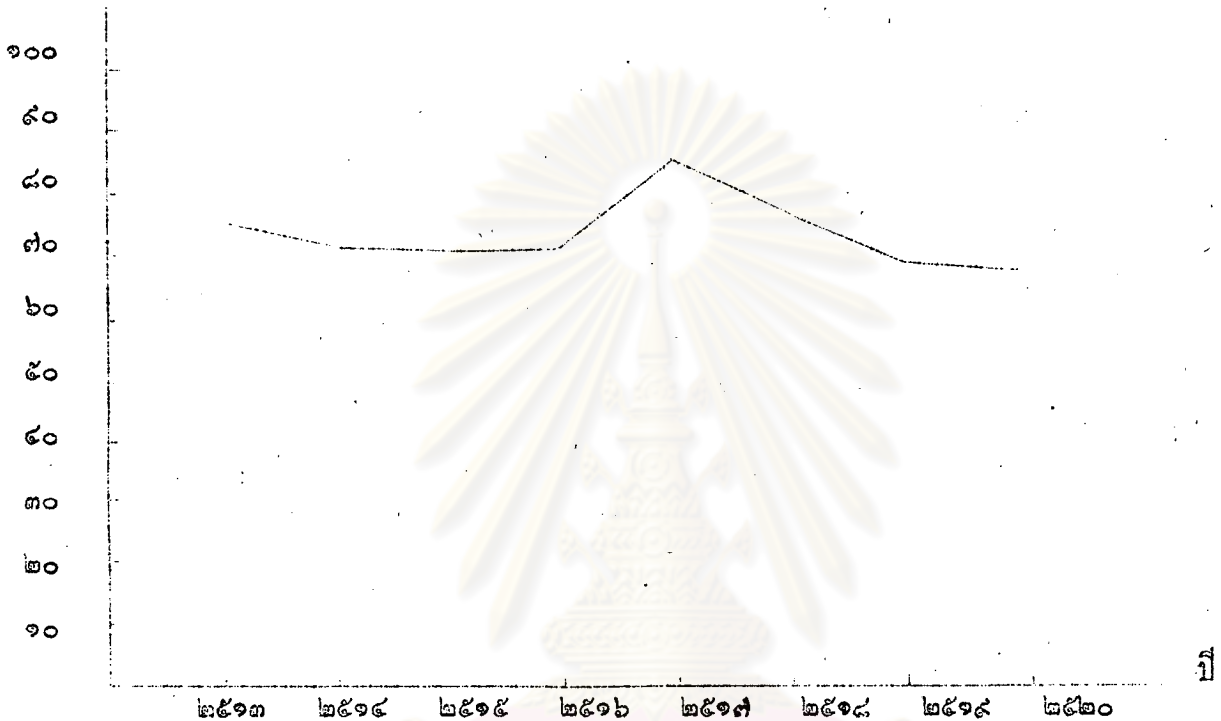
หมายเหตุ : คำนวณจากตารางที่ ๑

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ ๑

ภาษีอากรเป็น %
ของรายรับทั้งหมด

การเปลี่ยนแปลงของรายได้จากภาษีอากรซึ่งแสดงเป็น % ของรายรับทั้งหมดตามกาลเวลา

หมายเหตุ : ใช้ตัวเลขจากตารางที่ ๒

002724

จากตารางที่ ๑ จะเห็นได้ว่า รายได้ภาษีอากรเพิ่มขึ้นทุกปี แต่เมื่อแสดงเป็นเปอร์เซ็นต์ต่อรายรับทั้งหมดดังตารางที่ ๒ แล้ว ตัวเลขที่โคกสูงบางค่าบาง คือบางปีก็มีการเพิ่มขึ้น บางปีก็มีการลดลง ซึ่งทั้งนี้แล้วแต่จำนวนเงินที่รัฐบาลกู้ยืมมาว่าจะมีจำนวนมากน้อยเพียงใด ตัวเลขที่ขึ้นลงดังกล่าวอาจมองเห็นได้ชัดขึ้นในรูปที่ ๑

เพื่อแสดงให้เห็นตัวเลขรายได้ของรัฐแต่เพียงอย่างเดียว โดยไม่นำเงินกู้และเงินคงคลังเข้ามาเกี่ยวข้อง จะแสดงตัวเลขรายได้จากภาษีเป็นเปอร์เซ็นต์ของรายได้ทั้งหมด พร้อมทั้งแสดงกราฟประกอบด้วย ดังตารางที่ ๓ และรูปที่ ๒

ตารางที่ ๓

รายได้จำแนกตามประเภทประจำปีงบประมาณ ๒๕๑๓ - ๒๕๒๐

(แสดงเป็น %)

ประเภทรายได้	๒๕๑๓	๒๕๑๔	๒๕๑๕	๒๕๑๖	๒๕๑๗	๒๕๑๘	๒๕๑๙	๒๕๒๐
ภาษีอากร	๘๘.๔	๘๘.๐	๘๘.๔	๘๘.๒	๘๒.๖	๘๘.๓	๘๘.๓	๘๑.๔
งบการขายทรัพย์สิน และหลักทรัพย์	-	-	-	-	๐.๒	๐.๓	๑.๔	๐.๓
การขายบริการ	๒.๑	๒.๓	๒.๙	๒.๔	๑.๕	๑.๘	๑.๖	๑.๖
รัฐพาณิชย์	๓.๑	๓.๘	๓.๖	๓.๓	๒.๔	๔.๙	๔.๕	๒.๙
รายได้อื่น	๕.๔	๔.๙	๔.๑	๕.๑	๓.๓	๓.๗	๓.๒	๓.๘
รวมรายได้	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐

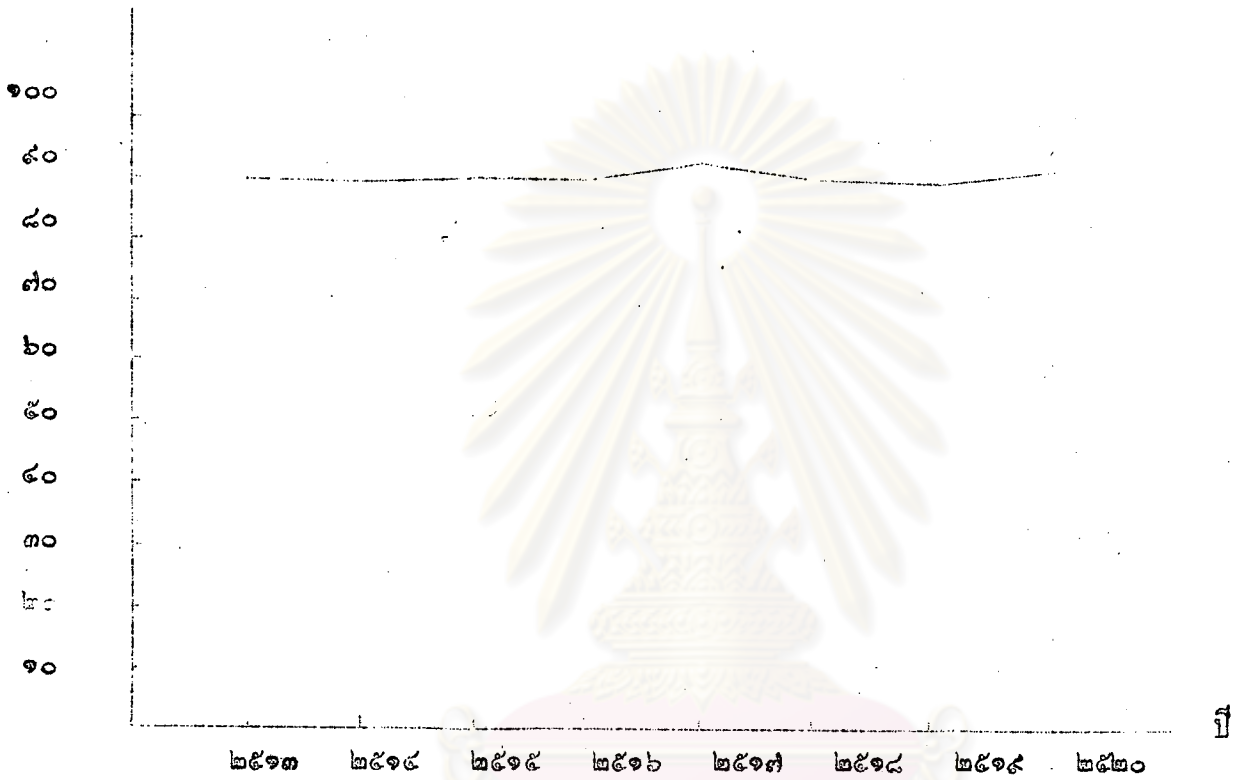
ที่มา : คำนวณจากตารางที่ ๑

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ ๒

ภาษีอากรเป็น %
ของรายได้ทั้งหมด

การเปลี่ยนแปลงของรายได้จากภาษีอากรซึ่งแสดงเป็น % ของรายได้ทั้งหมดตามกาลเวลา

หมายเหตุ : ไร้วัดได้จากตารางที่ ๓

จากรูปที่ ๒ จะเห็นได้ว่า ลักษณะของกราฟเกือบเป็นเส้นตรง ไม่สูงต่ำ แบบรูปที่ ๑ และรายได้ภาษีอากรเป็น % ของรายได้ทั้งหมด มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

สำหรับงบประมาณแผ่นดินประจำปี พ.ศ. ๒๕๒๐ มียอดรายรับรายจ่าย ๖๘,๙๕๐.๐
ล้านบาท ซึ่งสูงกว่างบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๑๙ เป็นจำนวน ๖,๑๔๐.๐ ล้านบาท หรือร้อยละ
๘.๘

จากตารางที่ ๑ และ ตารางที่ ๒ รายรับตามงบประมาณประจำปี ๒๕๒๐ ประกอบ
ด้วย

๑. รายได้ของรัฐบาล	๕๐,๔๙๐.๐ ล้านบาท	= ๗๓.๔%
ก. ภาษีอากร	๔๖,๑๓๑.๘ ล้านบาท	= ๖๙.๑%
ข. รายได้อื่น ๆ	๔,๓๕๘.๑ "	= ๖.๓%
๒. เงินกู้	๑๗,๙๓๐.๐ "	= ๒๖.๑%
๓. เงินคงคลัง	๔,๕๒๐.๐ "	= ๖.๕%

ภาษีอากรซึ่งเป็นรายได้หลักของรัฐนั้น คาดว่าจะเก็บได้จำนวน ๔๖,๑๓๑.๘ ล้านบาท
ซึ่งเท่ากับร้อยละ ๖๙.๑ ของประมาณการรายรับ หรือร้อยละ ๘๑.๔ ของประมาณการรายได้
ในจำนวนนี้เป็นภาษีทางตรงและภาษีทางอ้อม ดังนี้

๑. ภาษีทางตรง ๑๐,๒๙๐.๐ ล้านบาท ประกอบด้วย		
- ภาษีเงินได้นิติบุคคลธรรมดา	๔,๐๐๐.๐ ล้านบาท	
- ภาษีเงินได้นิติบุคคล	๔,๕๐๐.๐ "	
- ภาษีทรัพย์สิน *	๑,๒๐๐.๐ "	
- ภาษีมรดก *	๑๐๐.๐ "	
- ภาษีคอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร *	๔๙๐.๐ "	

๓ สำนักงบประมาณ, งบประมาณโดยสังเขป, ประจำปีงบประมาณ ๒๕๒๐, หน้า ๓

* สำหรับภาษีทรัพย์สิน, ภาษีมรดก และ ภาษีคอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร นั้น เนื่องจาก
ได้มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล และรัฐบาลปฏิรูปซึ่งเข้าบริหารประเทศใหม่ ไม่มีนโยบาย
ที่จะจัดเก็บภาษีดังกล่าวในปีงบประมาณ ๒๕๒๐ โดยจะหารายได้ชดเชยค่าภาษีส่วนนี้
จากการจัดเก็บภาษีอากรต่าง ๆ ที่มีกฎหมายให้อำนาจอยู่แล้วให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒. ภาษีทางอ้อม ๓๕,๘๖๑.๕ ล้านบาท ประกอบด้วย

- ภาษีอากรขาเข้าออก	๑๑,๘๖๐.๐	ล้านบาท
- ภาษีอากรการขายทั่วไป (รวมภาษีการค้าและอากรแสตมป์)	๑๐,๕๒๗.๐	"
- ภาษีอากรขายเฉพาะ (คาภาคหลวงแร่ ๖๕๐.๐ ล้านบาท คาภาคหลวงไม้ ๑๑๔.๐ ล้านบาท และ ภาษีโรงค้กัณฑ์ ๕,๕๓๑.๐ ล้านบาท)	๑๐,๑๘๕.๐	"
- ภาษีลักษณะการอนุญาต	๕๒๒.๑	"
- ภาษีลักษณะอื่น	๒,๓๖๗.๘	"

จากประมาณการรายได้ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ เห็นได้ว่า ประเทศไทยมีอัตราภาษีทางตรง และภาษีทางอ้อมในอัตราส่วนที่แตกต่างกันมาก เพื่อจะแสดงให้เห็นชัดแจ้งยิ่งขึ้น จะใช้ตัวเลขภาษีอากรทั้งในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ - ๒๕๒๐ จำนวนเป็นอัตราส่วนร้อยละเพื่อแสดงการเปรียบเทียบ ดังแสดงไว้ในตารางที่ ๔

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๔

อัตราส่วนร้อยละของภาษีทางตรงและภาษีทางอ้อมต่อรายได้ภาษีอากรทั้งหมด

๒๐

ตั้งแต่ ปี พ.ศ.๒๕๑๓ - ๒๕๒๐

หน่วย : ล้านบาท

ภาษีทางตรง
ภาษีทางอ้อม
รวมภาษี

ปี พ.ศ.๒๕๑๓		ปี พ.ศ.๒๕๑๔		ปี พ.ศ.๒๕๑๕		ปี พ.ศ.๒๕๑๖ *		ปี พ.ศ.๒๕๑๗		ปี พ.ศ.๒๕๑๘		ปี พ.ศ.๒๕๑๙		ปี พ.ศ.๒๕๒๐	
รายได้ ภาษีอากร	%	รายได้ ภาษีอากร	%	รายได้ ภาษีอากร	%	รายได้ ภาษีอากร	%	รายได้ ภาษีอากร	%	รายได้ ภาษีอากร	%	รายได้ ภาษีอากร	%	รายได้ ภาษีอากร	%
๒,๕๓๓.๖	๑๔.๓	๒,๓๖๑.๐	๑๕.๑	๓,๑๘๗.๒	๑๕.๘	๓,๘๒๔.๓	๑๖.๓	๔,๓๓๖.๔	๑๒.๘	๔,๕๐๐.๐	๑๔.๕	๕,๓๐๐.๐	๒๓.๓	๑๐,๒๓๐.๐	๒๒.๓
๑๕,๕๒๐.๔	๘๕.๗	๑๕,๕๐๓.๑	๘๔.๙	๑๗,๐๐๑.๑	๘๔.๒	๒๐,๒๑๘.๕	๘๓.๗	๓๒,๓๗๕.๐	๘๗.๒	๒๘,๘๔๕.๐	๘๕.๕	๓๑,๘๓๒.๒	๗๖.๗	๓๕,๘๖๑.๙	๗๗.๗
๑๗,๐๕๔.๐	๑๐๐.๐	๑๘,๒๖๔.๑	๑๐๐.๐	๒๐,๑๘๘.๓	๑๐๐.๐	๒๔,๑๔๓.๘	๑๐๐.๐	๓๖,๗๑๑.๔	๑๐๐.๐	๓๓,๓๔๕.๐	๑๐๐.๐	๓๗,๑๓๒.๒	๑๐๐.๐	๔๖,๑๑๑.๙	๑๐๐.๐

ที่มา : สำนักงบประมาณ และ กรมสรรพากร

ตารางที่ ๔ แสดงให้เห็นว่า อัตราส่วนภาษีทางอ้อมมีแนวโน้มต่ำลงในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ และ ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ แต่สำหรับ ปี ๒๕๒๐ เมื่อตัดประมาณการรายได้จากภาษีทรัพย์สิน ภาษีมรดก และ ภาษีคอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร ลงแล้ว จะคงเหลือประมาณการรายได้จากภาษีทางตรงเพียง ๔,๕๐๐.๐ ล้านบาท ดังนั้น จะเป็นอัตราส่วนภาษีทางอ้อมและภาษีทางตรงที่ประมาณว่าจะจัดเก็บได้ = ๘๐.๘๔ % และ ๑๙.๑๖ % ซึ่งจะแสดงให้เห็นอัตราส่วนของภาษีทางอ้อมต่อภาษีทางตรง ในตารางที่ ๕

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๕

อัตราส่วนของภาษีทางอ้อมต่อภาษีทางตรงตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๓ - ๒๕๒๐

ปี พ.ศ.	อัตราส่วน
๒๕๑๓	๕.๘๘
๒๕๑๔	๕.๖๒
๒๕๑๕	๕.๓๓
๒๕๑๖	๕.๑๕
๒๕๑๗	๖.๘๔
๒๕๑๘	๕.๙๑
๒๕๑๙	๓.๒๙
๒๕๒๐	๔.๒๑

ที่มา : คำนวณจากตารางที่ ๔

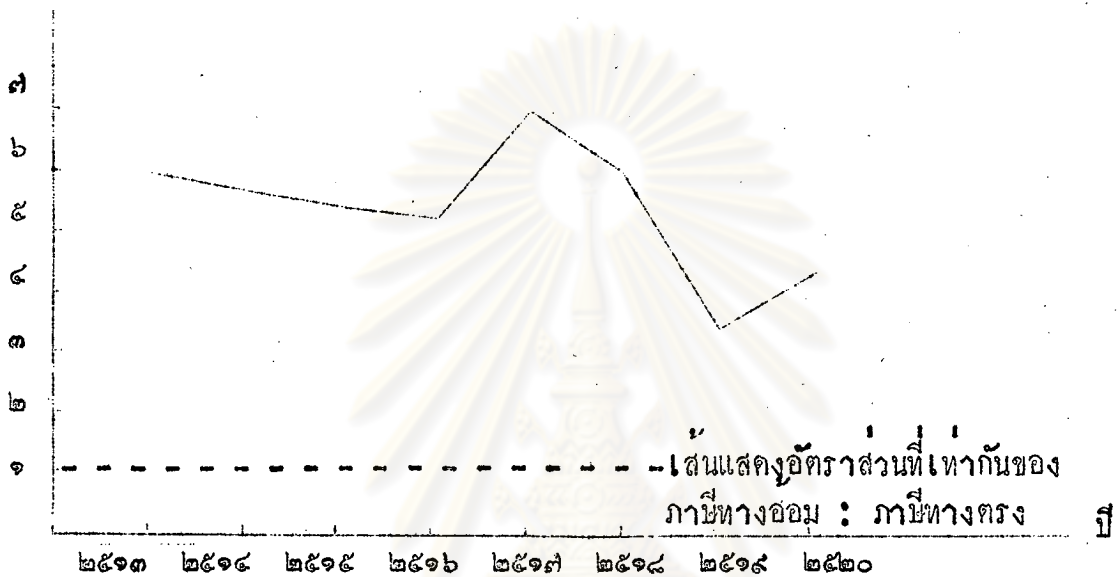
จากตารางที่ ๕ เห็นได้ว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๓ - ๒๕๑๘ ภาษีทางอ้อมมีจำนวนมากกว่า ๕ เท่าของภาษีทางตรง โดยเฉพาะในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ เพิ่มขึ้นถึง ๖ เท่า สำหรับตัวเลขในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ นั้น เป็นตัวเลขหลังจากตัดประมาณการรายได้จากภาษีทรัพย์สิน ภาษีมรดก และ ภาษีคอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร ลงแล้ว

ทั้งนี้ อาจเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จากกราฟในรูปที่ ๓

รูปที่ ๓

อัตราส่วนภาษีทางอ้อม
ต่อภาษีทางตรง

กราฟแสดงเส้นอัตราส่วนของภาษีทางอ้อมต่อ
ภาษีทางตรงที่อยู่เหนือเส้นอัตราส่วนที่เท่ากัน

หมายเหตุ ใช้ตัวเลขจากตารางที่ ๕

เส้นแสดงอัตราส่วนของภาษีทางอ้อมต่อภาษีทางตรง ยังอยู่ห่างจากเส้นแสดงอัตราส่วนที่เท่ากันของภาษีทางอ้อม : ภาษีทางตรงมาก แม้จะมีแนวโน้มเข้ามาใกล้ในปี ๒๕๑๘ แต่ก็ห่างออกไปอีกในปี ๒๕๒๐

นอกจากนั้น ยังอาจแสดงเปรียบเทียบให้เห็นอีกว่า ประเทศไทยมีการจัดเก็บภาษีทางอ้อมสูงกว่าประเทศอื่น โดยจะแสดงเปรียบเทียบในระหว่างประเทศที่อยู่ในแถบเอเชียด้วยกัน

ตารางที่ ๖^๔

แสดงการเปรียบเทียบโครงสร้างภาษีอากรระหว่างประเทศต่าง ๆ
โดยใช้ตัวเลขเฉลี่ยของปี พ.ศ. ๒๕๑๒ - ๒๕๑๔
เป็นอัตราส่วนต่อรายได้ภาษีอากร

	ภาษี เงินได้	ภาษีที่จัดเก็บ จากทรัพย์สิน	รวม ภาษีทางตรง	ภาษีการค้า ระหว่างประเทศ	ภาษีการผลิต และ การค้าในประเทศ	รวม ภาษีทางอ้อม
ประเทศเกาหลี	๓๓.๗	๓.๘	๓๗.๕	๑๒.๓	๔๘.๘	๖๒.๐
ประเทศฟิลิปปินส์	๒๘.๖	๔.๔	๓๓.๐	๒๔.๔	๔๑.๓	๖๕.๖
ประเทศมาเลเซีย	๒๘.๖	๐.๕	๒๙.๐	๓๖.๓	๑๙.๕	๕๕.๘
ประเทศปากีสถาน	๑๕.๒	๓.๘	๑๙.๐	๒๕.๗	๕๕.๒	๘๐.๙
ประเทศไทย	๑๒.๘	๓.๐	๑๕.๘	๓๗.๔	๔๔.๔	<u>๘๑.๘</u>

จากตารางที่ ๖ ตัวเลขที่แสดงไว้เป็นตัวเฉลี่ยของปี พ.ศ. ๒๕๑๒ - ๒๕๑๔ อัตราส่วนภาษีทางอ้อมต่อรายได้ภาษีอากรทั้งหมดของประเทศไทยเป็น ๘๑.๘ % ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ เช่น เกาหลี ๖๒.๐% มาเลเซีย ๕๕.๘ % ประเทศไทยก็มีอัตราภาษีทางอ้อมต่อรายได้ภาษีอากรสูงที่สุด

๒.๓ ภาวะภาษีอากร

หลังจากได้ศึกษาถึงโครงสร้างของภาษีอากรในประเทศไทย และได้ตระหนักถึงความไม่เป็นธรรมของโครงสร้างอันประกอบด้วยภาษีทางตรงและภาษีทางอ้อม ซึ่งจัดเก็บในอัตราส่วนที่แตกต่างกันอย่างมากระหว่างทางตรงและทางอ้อม จึงเป็นเรื่องที่จะได้ทำการวิเคราะห์ต่อไป ภาวะภาษีของประเทศไทยที่จะแสดงในตารางที่ ๗

^๔ R.G. Chelliah, H.J. Baas and M.R. Kelly, "Tax Ratios and Tax Effort in Developing Countries, 1969-1971," IMF Working Paper (DM/74/47), May 2, 1974.

และ ๕ ไ้รวมถึงภาษีอากรที่จัดเก็บโดย เทศบาล สุขาภิบาล และ องค์การบริหารราชการ-
ส่วนจังหวัด เพื่อให้ได้ผลใกล้เคียงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด สำหรับตัวเลขของภาษีทางตรง
และภาษีทางอ้อม เป็นตัวเลขเดียวกับที่แสดงไว้ในตารางที่ ๔ นำมาเฉพาะของปี พ.ศ.
๒๕๑๓ - ๒๕๑๗ ซึ่งเป็นตัวเลขรายรับจริง มีใช้ตัวเลขประมาณการ

ตารางที่ ๗

ภาระภาษีทางตรง

และ

สัดส่วนของภาษีทางตรงต่อรายได้งบประมาณ

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	๒๕๑๓	๒๕๑๔	๒๕๑๕	๒๕๑๖	๒๕๑๗
รายได้ส่วนบุคคล	๑๐๘,๙๔๕.๐	๑๑๔,๓๔๘.๐	๑๒๘,๘๘๕.๐	๑๓๓,๓๔๓.๐	๒๑๘,๓๑๕.๐
ภาษีทางตรง	๒,๕๙๓.๖	๒,๙๖๑.๐	๓,๑๘๓.๒	๓,๕๒๔.๓	๔,๓๓๖.๔
ภาระภาษีทางตรง (๒) ÷ (๑)	๒.๓๗ %	๒.๕๙ %	๒.๔๕ %	๒.๖๓ %	๒.๑๖ %
ภาษีเงินได้	๒,๑๓๓.๒	๒,๓๒๘.๗	๒,๕๘๓.๐	๓,๑๘๔.๘	๔,๓๓๖.๔
ภาระภาษีเงินได้ (๔) ÷ (๑)	๑.๙๖ %	๒.๐๔ %	๑.๙๘ %	๑.๙๘ %	๒.๑๖ %
ภาษีทรัพย์สิน *	๕๕๐.๔	๕๓๑.๓	๖๐๔.๒	๓๓๙.๕	-
ภาระภาษีทรัพย์สิน (๖) ÷ (๑)	๐.๕๐ %	๐.๓๘ %	๐.๔๖ %	๐.๒๖ %	-
รายได้งบประมาณ	๑๓,๕๕๘.๐	๑๘,๒๖๕.๑	๒๐,๑๘๘.๓	๒๔,๑๔๓.๘	๓๓,๑๑๑.๔
ภาษีทางตรงต่อรายได้งบประมาณ (๒) ÷ (๘)	๑๘.๓๒ %	๑๕.๑๒ %	๑๕.๓๘ %	๑๖.๒๕ %	๑๒.๙๖ %
ภาษีเงินได้ต่อรายได้งบประมาณ (๔) ÷ (๘)	๑๑.๘๓ %	๑๒.๙๕ %	๑๒.๘๓ %	๑๓.๑๘ %	๑๒.๙๖ %
ภาษีทรัพย์สินต่อรายได้งบประมาณ (๖) ÷ (๘)	๒.๕๕ %	๒.๓๖ %	๒.๙๘ %	๑.๐๖ %	-

หมายเหตุ

* สำหรับภาษีทรัพย์สินในปี ๒๕๑๓ - ๒๕๑๖ เป็นภาษีสถียมนต์และค่างคทะเบียยน
อสังหาริมทรัพย์ แต่ในปี ๒๕๑๗ ได้โอนไปเป็นภาษีสถียมนต์อื่น

ที่มา

: กรมสรรพากร, รายงานประจำปี, หน้า ๘๖

ตารางที่ ๕

ภาวะทางออม

และ

สัดส่วนของภาวะทางออมต่อรายไถ่บงภาวะการ

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	๒๕๑๓	๒๕๑๔	๒๕๑๕	๒๕๑๖	๒๕๑๗
ผลิตภัณฑ์ประชาชาติ	๑๓๖,๓๑๘.๐	๑๔๓,๘๓๘.๐	๑๖๑,๗๕๘.๐	๒๑๘,๗๗๐.๐	๒๗๑,๐๐๒.๐
ภาวะทางออม	๑๕,๔๒๐.๘	๑๕,๕๐๓.๑	๑๗,๐๐๑.๑	๒๐,๒๑๘.๕	๓๒,๓๗๕.๐
ภาวะทางออมต่อผลิตภัณฑ์ประชาชาติ- (๒) ÷ (๑)	๑๑.๓๑%	๑๐.๗๗%	๑๐.๕๑%	๙.๒๑%	๑๑.๙๕%
ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของภาคเอกชน และภาครัฐบาล	๑๐๘,๐๘๕.๐	๑๑๕,๑๘๘.๐	๑๒๖,๘๕๖.๐	๑๕๘,๖๘๘.๐	๒๐๑,๗๖๗.๐
ภาวะทางออมต่อการบริโภครวม- (๒) ÷ (๔)	๑๔.๒๗%	๑๓.๕๖%	๑๓.๓๘%	๑๒.๗๕%	๑๖.๐๘%
ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของภาคเอกชน	๘๒,๘๖๕.๐	๘๘,๒๖๕.๐	๑๐๘,๐๗๑.๐	๑๓๗,๕๖๒.๐	๑๗๖,๑๘๐.๐
ภาวะทางออมต่อการบริโภคของภาค- เอกชน (๒) ÷ (๖)	๑๖.๖๘%	๑๕.๗๕%	๑๕.๕๕%	๑๔.๓๐%	๑๘.๓๘%
รายไถ่บงภาวะการ	๑๗,๘๘๘.๐	๑๘,๒๖๘.๑	๒๐,๑๘๘.๓	๒๕,๑๘๓.๘	๓๗,๑๑๑.๘
ภาวะทางออมต่อรายไถ่บงภาวะการ- (๒) ÷ (๘)	๘๕.๖๘%	๘๕.๘๘%	๘๕.๖๑%	๘๓.๗๕%	๘๗.๖๘%

ที่มา : กรมสรรพากร, รายงานประจำปี ๒๕๑๗, หน้า ๔๗

จากตารางสถิติข้างต้นตามตารางที่ ๕ จะเห็นได้ว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ รายไถ่ ส่วนบุคคลมีจำนวนทั้งสิ้น ๒๑๘,๗๗๕.๐ ล้านบาท ภาวะทางตรงที่เก็บได้ทั้งสิ้น ๕,๘๓๖.๘ ล้านบาท ดังนั้น ภาวะทางตรงในประเทศไทยจึงเท่ากับร้อยละ ๒.๖๖ ของรายไถ่ส่วนบุคคล เมื่อนำ

รายได้จากภาษีอากรจำนวนทั้งสิ้น ๓๗,๑๑๑.๔ ล้านบาท ไปเปรียบเทียบกับภาษีทางตรงแล้ว สัดส่วนของภาษีทางตรงต่อรายได้จากภาษีอากรมีอัตราส่วนเป็นร้อยละ ๑๒.๗๖

เมื่อเปรียบเทียบกับภาระภาษีทางอ้อมที่แสดงไว้ในตารางที่ ๔ จะเห็นได้ว่า มีความแตกต่างกันอย่างมาก กล่าวคือ โดยที่ผลิตภัณฑ์ประชาชาติในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ มีมูลค่าทั้งสิ้น ๒๗๑,๐๐๒.๐ ล้านบาท ค่าใช้จ่ายในการบริโภครวมมีมูลค่าทั้งสิ้น ๒๐๑,๗๖๗.๐ ล้านบาท ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายในการบริโภคของภาคเอกชนมูลค่าทั้งสิ้น ๑๗๖,๑๔๐.๐ ล้านบาท สำหรับภาษีทางอ้อมที่เก็บได้ทั้งสิ้น ๓๒,๓๗๕.๐ ล้านบาท (รวมภาษีที่จัดเก็บได้โดย เทศบาล สุขาภิบาล และ องค์การบริหารราชการส่วนจังหวัด) จึงเห็นได้ว่าภาระภาษีทางอ้อมมีถึงร้อยละ ๑๑.๕๕ ของผลิตภัณฑ์ประชาชาติ ร้อยละ ๑๖.๐๔ ของค่าใช้จ่ายในการบริโภค รวม และร้อยละ ๑๔.๓๔ ของค่าใช้จ่ายในการบริโภคของภาคเอกชน ดังนั้น สัดส่วนของภาษีทางอ้อมต่อรายได้ของภาษีอากรจึงมีอัตราสูงถึงร้อยละ ๔๗.๒๔ ซึ่งสูงกว่าสัดส่วนของภาษีทางตรงอย่างเห็นได้ชัด

ภาระภาษีทางอ้อมยังคงมีแนวโน้มที่จะอยู่ในอัตราสูงเช่นนี้ หากว่ายังมีได้มีการเสริมภาษีทางตรงเข้ามาอีกทางหนึ่ง ดังที่กล่าวมาแล้วว่า รัฐบาลเคยมีคำริที่จะจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน ภาษีมรดก และภาษีคอกเบี่ยเงินฝากธนาคาร แต่ใคร่จะยับไป จนกระทั่งในปัจจุบันก็ยังมิได้มีการรื้อฟื้นขึ้นมาพิจารณาอีกแต่ประการใด ซึ่งถ้าหากมีการจัดเก็บภาษีทางตรงทั้ง ๓ ประเภทแล้ว รายรับจากภาษีทางตรงของประเทศไทยจะสูงขึ้นอย่างแน่นอน จึงควรจะเน้นให้เห็นถึงความสำคัญ และความจำเป็นในการปรับปรุงโครงสร้างของระบบภาษีอากร

๒.๔ ความจำเป็นในการปรับปรุงโครงสร้างของระบบภาษีอากรในประเทศไทย

ในระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา รายจ่ายของรัฐบาลไทยมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี และยิ่งสูงกว่ารายได้ซึ่งส่วนใหญ่คือภาษีอากรอยู่อีกมาก ส่วนหนึ่งของงบประมาณที่ขาดนี้ จะได้ออกจากการกู้ทั้งในและนอกประเทศ รัฐบาลควรมีวิธีการในการหารรายได้ให้สูงกว่าเดิม เพื่อเป็นการลดภาระหนี้สิน หรือมีฉะนั้น ก็จำเป็นต้องคัดถอนรายจ่ายลง ซึ่งก็เท่ากับทำให้ประเทศชาติต้องพบกับอุปสรรคในการพัฒนา ดังนั้น รัฐบาลควรที่จะเลือกทางเพิ่มรายได้จากภาษีอากร ซึ่งอาจทำได้โดยการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของภาษีอากรในลักษณะที่มุ่งจะปรับปรุงประสิทธิภาพ และความเป็นธรรมของระบบภาษี

การภาษีอากรนอกจากเป็นการหารายได้เข้ารัฐแล้ว ยังมีผลกระทบกระเทือนต่อ การลงทุน การผลิต ราคาสินค้า การกระจายรายได้ และเป็นสิ่งสำคัญที่กำหนดนโยบาย การคลังของประเทศ ซึ่งอาจใช้ในการช่วยแก้ไขภาวะเงินเฟ้อ หรือส่งเสริมการลงทุนใน กิจการบางอย่าง

ดังนั้น การกำหนดโครงสร้างของระบบภาษี ซึ่งจะมีผลกระทบกระเทือนหลายด้าน จึงเป็นสิ่งที่ต้องทำอย่างสุ่มรอบคอบ ต้องอาศัยนักบริหารและนักวิชาการในหลาย ๆ ด้าน เพื่อคิดค้นวิธีการที่จะอำนวยผลประโยชน์สูงสุดให้แก่ประเทศชาติ ในขณะที่เดียวกันก็พยายาม ให้ความเป็นธรรมแก่ผู้เสียภาษีมากที่สุด

ความจำเป็นในการปรับปรุงโครงสร้างของระบบภาษีนั้น อาจสรุปได้ดังนี้. -

- ๑) งบประมาณรายจ่ายของรัฐซึ่งสูงกว่ารายได้ทุกปี ทำให้รัฐบาลต้องแบกภาระหนี้สินและ คอกเบี้ยเงินกู้ โดยเฉพาะในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ใ้เป็นนโยบายที่จะกู้เงินจากต่างประเทศ อีกเป็นจำนวนถึง ๒ หมื่นล้านบาท เพื่อไว้พัฒนากองทัพไทย โดยจะผ่อนส่งเป็นระยะยาว ๒๕ ปี ประเทศไทยก็ต้องรับภาระหนี้สินและคอกเบี้ยซึ่งหนักอยู่แล้วมากยิ่งขึ้นไปอีก จึง เป็นการจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงโครงสร้างระบบภาษีอากรเพื่อหารายได้เพิ่มให้แก่รัฐ
- ๒) ความไม่ยุติธรรมในการรับภาระภาษีของประชาชน ข้อนี้นับเป็นจุดอ่อนที่สำคัญของระบบ ภาษีในเมืองไทย ภาษีทางอ้อมซึ่งสูงกว่าภาษีทางตรงมากทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ ประชาชนผู้มีรายได้น้อยโดยทั่วไป
- ๓) ภาษีทางตรงหลายชนิดที่ควรเสริมเข้าไปในโครงสร้างของระบบภาษีอากร แต่ก็ยังไม่ได้ ทำ เช่น ภาษีทรัพย์สิน ภาษีมรดกและภาษีการให้ และ ภาษีคอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร ซึ่งภาษีเหล่านี้จัดเก็บตามความสามารถ (Ability to Pay) ผู้เสียภาษีสามารถรับ ภาระได้ จึงสมควรจัดเก็บ
- ๔) โครงสร้างของระบบภาษีที่ไม่ยุติธรรมมีผลกระทบกระเทือนต่อความรู้สึกของประชาชน แต่ละคน ความรู้สึกนี้อาจทำให้เกิดการต่อต้านระบบภาษี โดยแสดงออกในรูปของการ ไม่ให้ความร่วมมือ และหาทางหลีกเลี่ยงภาษี เพราะความรู้สึกที่ว่าตนไม่ได้รับความ ยุติธรรมในการเสียภาษี

๒.๕ ข้อที่ควรคำนึงถึงในการปรับปรุงโครงสร้างระบบภาษี

- ๑) การปรับปรุงควรมีผลให้เป็นการเพิ่มรายได้แก่รัฐ
- ๒) ควรขยายฐานภาษีมากกว่าเพิ่มอัตราภาษี
- ๓) ภาษีใหม่ที่จะนำเข้ามาในระบบ ควรายทอดการปฏิบัติจัดเก็บและสอดคล้องกับนโยบายด้านอื่น ๆ เพื่อให้เกิกระสิทธิภาพในการจัดเก็บและเสียค่าใช้จ่ายต่ำ
- ๔) การปรับปรุงไม่ควรให้กระทบกระเทือนต่อภาวะเศรษฐกิจของประเทศ เช่น ไม่ทำให้ระดับราคาสินค้าสูงขึ้น
- ๕) การปรับปรุงควรมุ่งในด้านให้ความเป็นธรรมแก่สังคม โดยพยายามให้ภาระภาษีกระจายไปอย่างยุติธรรม นั่นคือพยายามลดอัตราส่วนของภาษีทางอ้อมต่อภาษีทางตรง

จากเหตุผลที่กล่าวข้างต้นถึงความจำเป็นในการปรับปรุงโครงสร้างของระบบภาษี และสิ่งที่ควรคำนึงถึงในการปรับปรุงโครงสร้างของภาษี จึงควรมีการพิจารณาเพิ่มประเภทภาษีทางตรงเข้าในโครงสร้างของระบบภาษี ภาษีที่ควรนำมาใช้ ได้แก่ ภาษีทรัพย์สิน ภาษีมรดกและการให้ และ ภาษีกอเบี่ยเงินฝากธนาคาร ซึ่งเป็นภาษีเงินได้ แต่เงินได้ส่วนนี้ได้ถูกยกเว้นภาษีมาชั่วระยะเวลาหนึ่ง สำหรับภาษีทรัพย์สินนั้นได้เคยมีผู้เขียนเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารจัดเก็บมาแล้ว^๖ ส่วนภาษีกอเบี่ยเงินฝากธนาคารถึงแม้จะให้ผลในด้านความเป็นธรรมอยู่บ้าง แต่ก็ไม่สามารถลดช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนได้มากเท่าภาษีมรดกและภาษีการให้ เพราะผู้มีเงินฝากธนาคารส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่มีรายได้ระดับปานกลาง จึงนับว่าเป็นการเพิ่มภาระภาษีให้แก่บุคคลระดับนี้ซึ่งรับภาระภาษีมากอยู่แล้ว^๗ นอกจากนั้นภาษีกอเบี่ยเงินฝากธนาคารยังอาจทำให้ภาวะการลงทุนซบเซาลงไปได้อีกด้วย ทั้งนี้เนื่องจากการเก็บภาษีทำให้ผู้นำนเงินฝากธนาคารมีจำนวนน้อยลง และปริมาณเงินที่ฝากในธนาคารนั้น เป็นแหล่งเงินที่สำคัญสำหรับการลงทุน เมื่อมีจำนวนน้อยลงย่อมมีผลกระทบต่อการลงทุนด้วย

๖ ธิตา เพียรอุสาหะ, "ปัญหาการบริหารจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน" (Problems of Property Tax Administration), วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาด้านนิติศาสตร์ แผนกวิชาการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๕

๗ ดร. ศักดา สายบัว, "ภาษีกอเบี่ยเงินฝากธนาคารพาณิชย์", สรรพากรศาสตร์, ปีที่ ๒๓ ฉบับที่ ๔ ประจำเดือน กรกฎาคม-สิงหาคม ๒๕๑๕, บริษัทพิมพ์ จำกัด, กทม., ๒๕๑๕ หน้า ๒๗

ดังนั้น ภาษีมรดกและภาษีการให้จึงเป็นสิ่งที่น่าคำนึงถึง เพราะเป็นภาษีทางตรงสามารถเพิ่มรายได้ให้แก่รัฐ ก่อให้เกิดความเป็นธรรมและช่วยลดช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจน ทั้งนี้ เพราะเป็นภาษีที่ส่วนใหญ่เก็บจากคนร่ำรวยเท่านั้น นอกจากนั้นยังไม่ทำให้ผู้เสียภาษีสู้ถึงภาระภาษีที่ตนจะต้องเสียเท่าไร เพราะมีความสามารถในการรับภาระภาษีอยู่แล้ว ประกอบกับมรดกมีลักษณะเป็นลาภลอย จึงไม่ทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนต้องแบกภาระภาษีแต่อย่างใด.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย